

Kultur

DRAMA. Ildikó Enyeds *On body and soul* vann Guldbjörnen i Berlin. I rollerna Alexandra Borbély och Géza Morcsányi. FOTO: PRESSBILD

Från italienskt 80-tal till kultursatir

Film Helsingfors egen filmfestival Kärlek & Anarki inleds i dag för trettionde gången. Här följer tio personliga rekommendationer av filmkritikern Sara Ehnholm Hielm.

Det roliga med festivalen är att själv hitta sina favoriter eller helt enkelt låta sig överraskas i biomörkret (jag säger bara dokumentären *Craiglist Allstars* av Samira Elagoz – högsta möjliga "wtf did I just see"? Men inte tio i topp).

Call me by your name – festivalens öppningsfilm utspelar sig i ett solblekt norra Italien, drypande av hetta, vållust och uråldrig bildning: En långsam, först svagt pyrande och sedan allt uppslukande kärlekshistoria mellan en amerikansk forskningsassistent och husets brådmogna sjuttonåriga son. Skriven av **James Ivory** och regisserad av **Luca Guadagnino**, som gjort sin överlägsna bästa och mest sensuella film: ljust, vattent, det nostalgiska dröjandet. Varje poplåt och pikéskjorta vrålar ut att det är åttiotal.

Slaktare drömmar

Clash – den egyptiska revolutionen följde på den arabiska våren. Mohamed **Diab**s klaustrofobiska film skildrar detta kaostillstånd, som utbröt 2016 då den folkvalda presidenten från det Muslimska brödraskapet avsattes av militären. Ett brokigt gäng demonstranter blir arresterade och förs omkring i en lastbil medan protester rasar utanför. Greppet är utomordentligt filmatiskt – vi får lära känna människorna i trucken

samtidigt som de bokstavligen skakas om av yttervärlden. Protestsångaren **Ramy Essam**, aktuell på Teater Viirus scen, nämns vid namn.

On body and soul – Guldbjörns-vinnaren i Berlin handlar om två introverta slakteriarbetare som upptäcker att de drömmer samma dröm om nätterna men har svårigheter att mötas på dagarna. Kärleksparets upplägg påminner om tv-serien *Brons*: bräcklig blondin med Asperger möter gråsprängd erfaren man. Ungerska regissören **Ildikó Enyedi** älskar vardagens, arbetets och kropparnas konkreta detaljer med en så saklig blick på slakt, smulor och sex att det vimsiga upplägget avdunstar. Bästa användning av drömmar, talande blickar och kronhjortar på film på länge.

The red turtle – **Michael Dudok de Wits** allåldersfilm, gjord tillsammans med den japanska Studio Ghibli, belönades i fjol i Cannes trots festivalens traditionella aversion mot animation. Men ingen kunde motstå dess slipade skönhet, magiska undervattensvärld och klara berättelse, fri från dialog. Underbara *Min granne Totoro* som redan har klassikerstämpel visas också.

Påminner om Härö

Sameblod – **Amanda Kernells** debut påminner om **Klaus Härös** *Elina* –

DEBUTFILM. Amanda Kernells *Sameblod* med Lene Cecilia Sparrok i huvudrollen är nominerad till Nordiska rådets filmpris. FOTO: PRESSBILD

som om jag inte fanns men skildrar skarp och mer inifrån kroppen det rasbiologiska Sverige på 1930-talet och mekanismen som får den föraktade att se ner på sig själv. **Lene Cecilia Sparrok** glöder bakom ett ofta nollställt ansikte i rollen som samisk flicka som inte står ut med att exotiseras. Kernell har redan prisbelönats flera gånger för sitt fullödiga visuella berättande och filmen är Sveriges kandidat till Nordiska rådets filmpris i år. De andra nominerade filmerna visas också.

Aquarius – brasilianskt om självständig musikkritiker som sedan sin ungdom under vattumannens tidsålder haft ett hus på stranden i Recife som nu nyliberala tomt- och byggspekulanter och hennes snåla barn vill åt. Generös, intelligent, om att slåss för sin integritet och de värden man tror på. Och äntligen en

film om en äldre kvinna: **Sonia Braga** är vid 65 års ålder underskön, spelar utomordentligt och får ha sex.

Lady Macbeth – den knivskarpa teaterdramatikern **Alice Birch**s första filmmanus, med stjärnskottet **Florence Pugh** i huvudrollen och **William Oldoyd** som regissör. Kall som en kniv, mörk som ett svek. Viktoriansk epokskildring om en ung kvinna, bortgift med en gammal bitter man.

Kulturmaffian får sig

Bobbi Jene – för alla som fascineras av filmen *Mr Gaga* om dansaren och koreografen **Ohad Naharin** och hans BatSheva Dance Company i Tel Aviv. Dansaren **Bobbi Jene** lämnar truppen för att göra sina egna föreställningar i USA. **Elvira Lind** gör ett naket dokumentärporträtt av henne, konstnären som hittar sin egen röst.

The trip to Spain – tredje gången gillt för komikerparet **Rob Brydon** och **Steve Coogan** som denna gång pratar, äter och kör genom Spanien. Brittiskt torr, sarkastisk, verbal humor när paret driver med medelåldersmän, varandra, sig själva och alla de möter. En av de få filmuppföljare jag aldrig skulle missa.

The Square – årets vinnare i Cannes är en komedi signerad **Ruben Östlund**. Ingen kan provocera som Ruben och denna gång är det bildkonstkretsarna och kulturmaffian han riktar sig emot. En film att se med hjärnan, inte hjärtat, skrev en FB-vän, och så är det ju oftast med humor. Jag hoppas det blir årets *Min far Toni Erdmann*.

SARA EHNHOLM HIELM
kultur@hbl.fi